

DEMOKRATOLOGI¹⁾

Bild, Hansen, Jansen, Kjær, Petersen, Petersen

Da universitetet "desværre" kun i enkelte tilfælde kan sælge kandidater og forskningsprodukter direkte til kunderne, virker den traditionelle styringsmekanisme i form af producenternes profitmaksimering indenfor de af aftagerne afstukne grænser ikke.

Den specielle løsning på disse problemer, som markerer forskellen mellem universitetet og andre underleverandører undersøger vi i det følgende på grundlag af et materiale indsamlet af Inga Hansen, Per-Kristian Jansen, Anne-Marie Steen Petersen og Svend Petersen. Tage Bild og Tyge Kjær har bearbejdet materialet og skrevet artiklen.

Teknisk og organisatorisk rationalisering er – navnlig efter anden verdenskrig – blevet et stadig stærkere imperativ for erhvervslivet for at "overleve", dvs. reproducere og forøge kapitalens værdi i den internationale konkurrence.

(Traditionelt defineres kapital som ophobet arbejde, der tjener som middel til ny produktion.

¹⁾ Demokratologi er udtryk for, at man søger at udviske fascistiske og autoritære politiske tendenser ved at udtrykke sig på "demokratisk vis". Det mest ekstreme eksempel på denne mystifikation og politiske forvrængning finder man i "Agnewismen", det mest nærliggende hos de danske "real" - politikere.

Men her som hos Marx opfattes kapitalbegrebet på en anden måde: "eksisstensens af en klasse, der ikke ejer andet end sin arbejdssevne, er en nødvendig forudsætning for kapitalen. Det er først det ophobede, fortidige, legemliggjorte arbejdes herredømme over det umiddelbare, levende arbejde, der gør det ophobede arbejde til kapital. Kapitalen består ikke i, at ophobet arbejde tjener det levende arbejde som middel til ny produktion. Den består i, at det levende arbejde tjener det ophobede arbejde som middel til at opretholde og formere dettes bytteværdi (jvf. Karl Marx: Lønarbejde og Kapital, Tiden, 1964, pp. 15-47).

I anden række er dette ensbetydende med et krav om en hastig transformation af lønarbejderklassen; efterhånden som det har vist sig rentabelt, er den "simple arbejdskraft" rationaliseret overflødig (med maskiner) og i takt hermed er behovet for uddannet arbejdskraft vokset i de tekniske og administrative funktionærbureaukratier, hvor man skriger efter alle former for specialuddannede teknikere, administratorer og manipulatorer.

Det er hvad borgerskabets sociologer og andre apologeter har kaldt "nedbrydning af klaseskel", "demokratisering" og "større mulighed for mobilitet". Vi må imidlertid nøjes med at konstatere, at en hurtig og effektiv transformation af lønarbejderne til specialister (dvs. analfabeter med universitetseksamen, Goldmann²⁾) simpelthen er en nødvendig³⁾ betingelse for kapitalens fortsatte vækst på det nuværende udviklingsniveau.

Hermed er det også blevet en nødvendig betingelse for kapitalens fortsatte formering – i "alles interesse" – at den i stigende grad bestemmer udviklingen af den videnskabelige forskning og uddannelse: forskningen må forvandles til en produktivkraft og den "højere" uddannelse – eller rettere sagt dens bærer, "akademikeren" – må forvandles og underlægges kapitalen som "vare", som special-arbejdskraft, hvis nytte er en effektiv og loyal formidling af kapitalens herredømme over det levende arbejde.

Universitetet har i høj grad måttet indordne sig under denne stigende efterspørgsel efter teknisk og social "know-how" fra erhvervslivet. Den første kundskab vedrører naturbeholderskelsen og den anden drejer sig om beherskelsen og styringen af mennesker.

²⁾ Lucien Goldmann: Kritik og Dogmatik, i: "Frigørelsens Dialektik", Bibliotek Rhodos, Kbh. 1969, pp. 113-131).

³⁾ Omend ikke en tilstrækkelig betingelse. I forbindelse med den skitserede kapitalkoncentration står en voksende kapitalcentralisation – de to tendenser forudsætter gensidigt hinanden, og forstærker hinanden.

At den sidste form for kundskab er på vej til at blive lige så vigtig som den første, kan man få et indtryk af ved at lytte til, hvad en "ansvarlig" psykolog siger om behovet for "samfundsrelevant" forskning:

"Der er et skrigende behov for en videnskabelig forskning af de karakteristiske træk hos mennesker i erhvervslivet, der kan skabe en parallel til vor forståelse af de karakteristiske træk ved det tekniske apparat, således at vi kan opnå den størst mulige effektivitet af begge parter bag vort industrielle potentiel. Opbygning af vort industrielle produktionsapparat er til det yderste indrettet på at udnytte produktionsteknikken, de karakteristiske træk ved maskinerne samt materialerne. Operatøren betragtes som den afhængige variable. Han forventes – og gør det heldigvis også – at bøje og tilpasse sig derefter." ⁴⁾

Men hermed er forskeren selv blevet en operatør, som forventes – og også gør det – at bøje sig for kravet om at bøje de andre operatører. Universitetet er blevet underlagt et hegemoni, hvorunder mennesket må bøjes og kontrolleres – for at "vi alle" kan få en stigende "levestandard"

Under disse betingelser er bureaukratiseringen på universitetet skredet rask fremad. Når man på den ene side skal opretholde dogmer om forskningens frihed og objektivitet og på den anden side påfylde studenterne en præfabrikeret "samfundsrelevant" kundskab i overensstemmelse med efterspørgslen, så må undervisningen og forskningen foregå i et autoritært struktureret miljø med fikserede studieplaner og rigid eksamenskontrol. At studenterne underkaster sig kontrollen forklares på den anden side af nødvendigheden af at få en "brugelig" uddannelse – som er en betingelse for at kunne sælge sin arbejdskraft, dvs. leve.

Forbindelsen mellem på den ene side politisk venstreorientering og ulyst

⁴⁾ Mason Haire: Psykologi for Virksomhedsledere. Kbh. 1960, p. 12.



til en "karriere" i funktionærbyureaukratierne og på den anden side det antiautoritære og videnskabelige oprør, er derfor ikke nogen tilfældighed.

POLYPDYRET:

Universitetet er ikke en fabrik i normal forstand. Forskningsprodukter og kandidatproduktionen styres ikke direkte gennem køb og salg på et marked. Men hvordan foregår det så? Hvilke former for surrogater er der opstået?

Her står vi ikke særlig stærkt. Vores konkrete viden om, hvad der faktisk sker i universitetsbureaukратиets øvre lag er yderst ringe. Det er iøvrigt et generelt træk for ethvert hierarkisk system. Den viden man har om systemets sociale relationer begrænser sig til dets nedre regioner⁵⁾.

Ligesom arbejdsgiverne igangsætter undersøgelser af arbejderne, staten af borgerne, fængslerne af fangerne etc., så har undersøgelser på universitetet altid været undersøgelser af studenterne.

Det er et generelt træk i samfundet: De magtcentre, der aktivt skaber magtstrukturerne i samfundet, er også dem, der undersøger dem i en manipulativ interesse. Det, der sætter dem igang, og det de undersøger, er "problemer". Men de undersøger ikke helheden (hvori de selv indgår), for så måtte de besvare spørgsmålet om deres egen rolle i den helhed, der producerer de problemer, de undersøger. Dermed ville de undergrave legitimiteten af deres egen magt og dermed mulighed for at kunne iværksætte undersøgelser⁶⁾.

Den viden magtcentre hermed udvikler genskaber strukturerne, fordi de har magt og fordi den indsamlede viden kun kan anvendes af dem.

⁵⁾ En instruktiv behandling af det "tavse" bureaukrati vil man finde hos Dag Østerberg: Makt og materiell, ZENIT, nr. 11, 1969, pp. 36-41.

⁶⁾ Problemet er mere omfattende behandlet hos Herman Schmid: Vetenskapen och Kontrollen av sociale system, Sociologisk Forskning, nr. 1, 1969, pp. 41-56.

De undersøgelser vi kender af universitetet er derfor kun "halv" viden. Viden om, hvad der foregår i den anden halvdel (toppen) fortøner sig i blå tåge. Det tavse bureaukrati virker som et uforståeligt "polyptyr".

Fra studenters side har man ønsket en "hvidbog" om universitetet. Men vi kan være ganske rolige. En "hvidbog" vil kun fremkomme som et resultat af en lang række "skandaleafsløringer", der fremtvinges gennem aktioner – og u-minister Helge Larsen vil sandsynligvis svare igen med bureaukratibeskyttende politiundersøgelser.

Man kan parallelt hertil forestille sig hvilket postyr det ville vække, hvis en flok arbejdsmænd undersøgte og offentliggjorde interne forhold i arbejdsgiverforeningen eller LO's top. De to kan derimod i skøn samdrægtighed undersøge arbejderne langt ind i deres sjæls vantrivsel uden at en eneste tør kny – arbejderne er jo "problemer", der skal "hjælpes".

MEKANISMER:

Der findes en række muligheder for at kompensere for manglen på den normale markeds mekanisme i forbindelse med forskning og undervisning:

1. Ved den direkte og mest effektive form sidder professorerne som interessenter i erhvervslivet, eller:
2. Erhvervslivets repræsentanter sidder på universitetet.
3. Som en mere indirekte form kan kontakten formidles gennem møder (således som det allerede har fundet sted, og som det foreslås i det nye forslag til "Lov om universiteternes styrelse", hvor det i kommentaren hedder: "... anses for ønskeligt, om der kunne etableres en snæver og mere formaliseret forbindelse mellem aftagerinteresserne og universiteterne").
4. Universitetets kontakt med erhvervslivet eller rettere erhvervslivets kontrol over

universitetet og de højere læreanstalter har et fjerde alternativ gennem d. s.k. kontraktforskning. Emnet behandles ikke her, men findes uddybet i artiklen "Universitetet og det militært-industrielle kompleks".

5. En endnu mere indirekte form for kontakt kan etableres ved, at universitetsbureaukratier fortrinsvis selekterer professorer, der har den "rette" ideologiske holdning eller eventuelt i forvejen har forbindelser til aftagerinteresserne.

I US-imperialismens interesser har den sidste metode vist sig at være udmærket. Den investering, som USA foretager i stipendier til unge "lovende forskere" fra Vesteuropa giver et godt afkast i form af ideologisk loyalitet, når stipendiaterne vender tilbage som lærere. Rent bortset fra de slanter, der kan falde af ved den påfølgende US-export af lærebøger, tekniske hjælpemidler, etc.

Alle former, og måske endnu flere er virksomme. Lad os se nærmere på den direkte form.

1. Professorer som interessenter:

De, der træffer beslutning om forskningen og undervisningen på universitetet og andre højere læreanstalter, kan samtidig varetage kapitalinteresser i erhvervslivet. Interessevaretagelsen kan antage forskellige former for konsulentarbejde, aktiebesiddelse, familieforbindelser, etc. På disse punkter foreligger der ingen officielt tilgængelige oplysninger.

En indikator for den direkte forbindelses omfang kan vi alligevel opnå ved at undersøge, hvor mange professorer der sidder i aktieselskabsbestyrelserne. Disse er tilgængelige i "Greens Fondsaktier", og i Helge Andersen: "Hvem ejer Danmark".

Endvidere er det angivet, om de pågældende professorer sidder i én af de offentlige forskningsfonds, som kan give et fingerpeg om omfanget af deres samtidige direkte indflydelse på

forskningsbevillingerne udover deres "normale" indflydelse som professorer, institutbestyrere, etc.

I denne undersøgelse, som langt fra prætenderer at være udtømmende, har vi fundet frem til følgende liste over forbindelser.

LISTE: Professorer, bestyrelsesposter og aktiekapital for det pågældende aktieselskab. Afgåede professorer er ikke medtaget i listen, men det bør lige nævnes, at tidligere rector magnificus Carl Iversen under sin embedsperiode sad i fire selskaber, hvis samlede aktiekapital var på 126,6 mill.kr. Listen omfatter kun professorer på Københavns Universitet og Polytek-nisk Lærestanstalt.

Professor: (fagområde):	Aktie- kapital i mill.	Bestyrelsespost i aktieselskab:
Ernst Andersen (jura)	1.0	"Danmarks" liv.gens.
Thøger Nielsen (jura)	30.0	Forvaltning for kapitalanlæg.
	2.5	Investor.
	11.3	Nærum Nylon.
	0.5	Scandinavian-American Nylon-Hosiery.
	0.2	Nordisk Alkali Biokemi.
	67.5	Nordisk Alkali.
		De Danske Sukkerfabrikker.
Allan Philip (jura)	1.5	Brdr. Ostermann Petersen
	0.2	Brdr. Ostermann Petersens boligmont.
	0.1	Comsupco.
	0.5	Padborg Frysehus.
	0.1	Milow Fjernsyn Finans.
	0.3	P.E. Hansen & Co.
Anders Vinding Kruse (jura)	1.0	Nordisk Ulykkesforsikring.
	0.5	Nydalon.
	0.6	Adams Transport Co.
	0.3	Aage Laungs Fabrikker.
	1.0	E. Jul Ejlersen.
Jannik Bjerrum (kemi)	1.2	Georg Bestle.
	1.4	United Wine Import.
	0.6	Riis og Dreyer.
Børge C. Jessen (mat.)	1.5	Dansk Folkeforsikringsanstalt Brand.
	0.5	Dansk Folkeforsikringsanstalt.
	40.0	Carlsberg Bryggeri.
	1.0	Investeringselskab.
Tyge W. Bøcher (botanik)	1.1	Hassings Forlag.
Erik Sparre Andersen (mat.)	12.0	Regnecentralen.
B. Strömberg (teor. atomfysik)	50.0	IBM. (Medl. af Statens naturviden- skabelige Forskningsråd.)
Ove Hoff (mek. teknologi)	1.2	Erling Gad, A/S Handel.
	0.3	Erling Gad, Metalstøberi.

Hyldegaard-Jensen (stærkstrøm)	4.5 50.0	Hellesens. IBM.
V.Å. Jeppesen (anlægsteknik)	1.0 4.0 67.5 5.0 0.6	Dansk Akkumulator. Dansk Kugleleje. De danske Sukkerfabrikker. Vognfabrikken Scandia. Næstved Jernstøberi.
Per Søltøft (kemiteknik)	3.0 2.0 60.0 4.0	Dansk Dammann Asfalt. Blåkilde Møllers Fabrikker. Danske Svovlsyre og Superfosfat F. A/S for kemiindustri. (Medl. af Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd.)
Knuth-Winterfeldt (greve, rektor, metallære)	12.0 22.0 3.2 75.0 7.0 51.0	Ford Motor Company. Sadolin og Holmblad. H. Rasmussen & Co. Nordisk Kabel og Trådfabrik. Otto Mønsted. Thrige-Titan. (Medl. af Forsvarets Forskningsråd, Statens teknisk- videnskabelige Fond, Otto Mønstedes Fond, Thomas B. Thriges Fond.)
E. Bjørkman (kemi)	1.0	IIC. (Medl. af Statens teknisk-vi- denskabelige Fond.)
C.H. Gudnason (mek. teknologi)	2.0	Pharmacia.
H. Peülicke (industr.elektronik)	0.7	Amplidan.
Sv. Vørts (el. anlæg)	5.0	Nordisk Elektricitet Selskab.
J. Brinch Hansen (fundering & geoteknik)	2.5	S.F. Luftteknik.
K. Bröchner-Mortensen (medicin)	8.0	Walter Jessen & Co.
C.J. Becker (arkæologi)	2.5	Skelskør Frugtplantage. (Medl. af Statens Humanistiske Forskningsråd.)

Det må understreges, at denne liste kun kan tages som en indikator for, hvordan det borgerlige samfund har forsøgt at løse "kapitalens" problem: styring af kundskabsfabrikken, der er en forudsætning for kapitalens fortsatte vækst. Hvor effektivt det virker skal være usagt – det har vi ingen mulighed for på nuværende tidspunkt at vurdere.

Omfanget af de mere uformelle, men stadig direkte relationer er det i sigens natur næsten umuligt at bedømme.

2. Interessenter som "professorer":

Hvis professorerne ikke kommer til erhvervslivet, kunne erhvervslivet komme til undervisnings- og forskningsinstitutionerne. Her er IBM's

indflydelse på de højere læreanstalter et ganske godt eksempel. (Ganske vist er der tale om en kombination af begge former for direkte indflydelse, idet både prof. Hyldgaard-Jensen og prof. B. Strömberg er placeret i IBM's bestyrelse).

IBM, International Business Machines, A/S er grundlagt i USA i 1914 og er idag verdens største datamat-producent. Man regner med, at IBM har installeret ca. 60% af verdens ca. 75.000 datamater (1. jan. 1969) og havde ca. 70% af de nye ordrer på datamater i foråret 1969.

Baggrunden for denne succes kan man få et indblik i ved at se på, hvordan firmaet har introduceret sig herhjemme. Det danske datterselskab blev etableret i 1950 og har en aktiekapital på godt 50 mill. kr. I 1964 indgik IBM og undervisningsministeriet en overenskomst om oprettelse af et institut (NEUCC) ved Polyteknisk Læreanstalt. Her opstillede IBM vederlagsfrit en datamat beregnet på undervisning og forskning. Undervisningsministeriet havde tilsyneladende ingen forpligtelser ifølge denne overenskomst – tværtimod blev den ene af de to stabe, der dagligt leder NEUCC, ansat og lønnet af IBM.

Efter 1964 er anvendelsen af datamater stærkt øget og instituttet har yderligere måttet anskaffe supplerende udstyr ved køb eller leje hos IBM. Med den udvikling, vi kan forudsige om anvendelsen af datamater, har IBM's "gave" til læreanstalten nok kunnet betale sig.

Men i virkeligheden er det ikke læreanstaltens IBM-styrede udvidelser, som IBM satser på. Det drejer sig om undervisningen, som er beregnet på læreanstalter i hele Norden.

Hvad underviser man studenterne i på de "gratis"-anvendelige IBM-maskiner? Ifølge NEUCC's kursusplan for efteråret 1969 gennemførtes der 88 undervisningsenheder, hvoraf 57 (ca. 2/3) var forbeholdt undervisning i FORTRAN, som er IBM's specielle kodesprog. Resten fordelte sig på GPSS III, RAX, PL/1, algol og liniær programmering.

Når de færdiguddannede studenter bliver ansat rundt om i private og offentlige virksomheder som eksperter i databehandling, skal man ikke bruge megen fantasi for at kunne forestille sig, hvilke datamater, de vil anbefale. Ret meget mere fantasi behøver man heller ikke mobilisere for at kunne forestille sig, hvad det kommer til at koste at forny de hastigt forældede maskiner, når IBM bliver eneherster på markedet.

I det perspektiv er den "støtte" på 45.000 \$, som IBM hvert år udbetaler til forskning på NEUCC, ikke bare filantropisk u-landshjælp. Danmark vil til overflod komme til at betale studenternes "taknemlighedsgæld" til IBM A/S, USA – vor herres eget land.

3. Indirekte kontakter:

I løbet af foråret 1969 blev kritikken af den ideologiske styring af forskningen og undervisningen, og kravet om medindflydelse så kraftig, at der efterhånden blev grund til at nære bekymring for "effektiviteten". Mens man beskyldte kritikerne for at være "en højtråbende minoritet", handlede den virkelige minoritet skjult og tavst. Det eneste spor denne aktivitet efterlod sig i første omgang, var en lille uanseelig notits i Information d. 18.6.69:

"Regeringens møderække med repræsentanter for industri og forskning på Marienborg er netop afsluttet, men forhandlingerne må ikke komme offentligheden for øre. På det sidste møde forleden blev der indgået aftale mellem deltagerne om ikke at videregive indholdet af drøftelserne, fortæller formanden for Industrirådet, direktør C. Hill-Madsen".

I det hele taget skulle alt gerne holdes skjult. For et par måneder siden kunne Lasse Ellegaard (Information) referere et møde i Militærteknisk Forening, hvor prof. K. Refslund (fluid mekanik, medlem af Statens teknisk-videnskabelige Fond, leder af Forsvarets Forskningsråd), kontorchef Fleming Claussen (Industrirådet), dir. Erik Elnegaard (A/S Bravour), etc. diskuterede muligheden for at mildne luften for den stækkede våbenindustri,

uden at "visse politiske kredse" kunne afstedkomme "støv hvirvlet op". At skidtet alligevel blev trukket frem i lyset af Information var bestemt ikke meningen; næste gang vil man sikkert handle mere forsigtigt.

Hvad diskuterer man på disse møder. Hvilke visioner har erhvervslivet med sin "medindflydelse". Fornylig fik vi et lille indblik i dette, da en af deltagerne i Marienborgmøderne lattede lidt for sløret. I en kronik i Politiken (d. 2.1.70) skrev teknisk direktør for De danske Sukkerfabrikker (som prof. Thøger Nielsen og prof. Jeppesen er bestyrelsesmedlemmer i), formand for Danmarks teknisk-videnskabelige Forskningsråd og medlem af bestyrelsen for Statens Lånefond for Erhvervsforskning, H. Brüniche-Olsen:

"De styrings- og koordinationsproblemer, som har præget den tekniske institutforskning både her og i udlandet, kan man stort set komme ud over ved at lægge forskningen ud i industriens egne laboratorier og konstruktionsafdelinger. Derved sikrer man sig, at hele innovationsprocessen lige fra idéundfangelse og markedsundersøgelse, udvikling og forskning over afprøvning og produktionsmodning til den endelige kommercielle produktion kan ske som et kontinuerligt forløb indenfor den samme virksomhed, og projektet skal højst overføres fra afdeling til afdeling, efterhånden som processen skrider frem".

Det må siges at være den mest rationelle løsning. Da professorerne i forvejen sidder i aktieselskabernes bestyrelser, hvorfor så ikke flytte hele molevitten derud. Innovations-tænkningen på Marienborg ligger åbenbart på et mere desperat niveau, end vi har forestillet os. Ydermere løser forslaget problemerne om den manglende disciplin på universitetet. I de militært lignende fabriksbureaukrier er moralen og disciplinen ulige lettere at opretholde; hvis studenten eller forskeren ikke vil lystre, kan ledelsen bare fyre ham, fordi han er en "dårlig videnskabsmand".

For psykologer, sociologer o.lign. vil en sådan ordning simpelthen blive et eldorado: "problemerne"

befinder sig lige uden for kontordøren. For at få fat i testobjekterne og eksperimentmaterialet behøver man kun at gå ned på arbejdsgulvet.

4. Selektion af professorerne:

En nærmere behandling af dette spørgsmål findes i Kurasje-artiklen: "Professorvældet – statistisk set"; vi skal her blot gentage konklusionen: den mest skæve rekruttering i uddannelsessystemet finder sted på professionsniveau, idet rekrutteringen næsten udelukkende finder sted fra de højeste sociale lag (de besiddende klasser).

POLITIKERNE:

I løbet af sommeren og efteråret 1969 begyndte næsten alle politiske partier (sært nok) at tale om demokratisk kontrol med forskning og undervisning. Mogens Camre sagde fx.: "Universitetets selvstyre er et levn fra den tid, hvor det politiske demokrati endnu ikke eksisterede, men i dag må det forekomme grotesk, at nogen hævder, at forskning og videnskab ikke tåler demokratiets indblanding (...) alle afgørelser om uddannelsernes opbygning og indhold må overgå til Folketinget". (Information, d. 13.9.69). Er socialteknokraten Camre ubekendt med, at Folketinget gennem finansloven allerede har indflydelse, glemmer han, at selv de mest ligegyldige ting vedrørende "uddannelsernes opbygning og indhold" fastsættes af undervisningsministeriet, eller er han blot en af de traditionelle "tågeslør-fabrikanten" – forklar dig med den etablerede demokratologis vendinger og ingen – end ikke du selv – vil kunne gennemskue dine faktiske hensigter og de forhold, hvoraf disse hensigter udspringer.

Lad os tage et andet eksempel. Partiet Venstre har en særlig evne til at vade i kluntede formuleringer, når det gælder om at udtrykke sig "diplomatisk". I det nye principprogram "Fremad mod år 2000" hedder det i et afsnit om fagråd:

"Endvidere må brugere af den færdige uddannelse sikres reel medindflydelse på undervisningsplaner, pensumkrav,

m.v. Hertil kan føjes, at hvis direkte medlemskab af brugerrepræsentanter i fagråd skulle gøre dette for tungt virkende i det løbende arbejde, bør et permanent udvalg af brugere have adgang til at medvirke på de relevante områder" (p. 41).

Man kunne måske tro, at "brugere af den færdige uddannelse" er dem, der har taget en uddannelse; men for at der ikke skal herske tvivl, fortsætter Danmarks Liberale Parti:

"Når den sidstnævnte gruppe ønskes inddraget, skyldes det, at den langt overvejende del af de studerende søger en erhvervsuddannelse. Det er derfor rimeligt, at de, der udøver erhvervet, sikres en medindflydelse. Det må dog understreges, at uddannelsen stadig skal foretages på videnskabeligt grundlag".

Det er hvad Venstre mener med "medindflydelse", det er hvad Camre mener med "demokratiets indblanding", det er hvad alle realpolitikere med indsigt i den "borgerlige nødvendighed" mener – og det er hvad u-minister Helge Larsen er igang med at få lovfæstet med sit "forslag til lov om universiteternes styrelse".

Efter studenteroprøret er hidtil skjulte relationer mellem universitetet og erhvervslivet blevet subjektivt erkendelige. Denne "erkendelse" har pludselig medført at det er blevet et "politisk problem", som må løses med "demokratiets indblanding".

Men styrelsesloven medfører ingen reel ændring i forholdene. Med denne lov er de relationer som i forvejen var virksomme blot blevet "demokratiske" legitimerede. Samtidig er stærke kræfter for alvor gået igang med at udbygge denne styring.

Hertil er studenteroprøret nået. Det er hvad der hidtil er kommet ud af kravene om demokratisering og samfundsrelevans: en lille krusning i en uændret strukturs juridiske og politiske overbygning.

Hvad det kommer an på nu er en VIRKELIG ÆNDRING.

